

Fòrum Arts Educcació

Del 1r Fòrum (1-2 d'abril
de 2022) al 2n Fòrum
(30 d'octubre de 2024)

Balanc Biennal

Co NCA

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

Generalitat
de Catalunya

Sumari

3 **Introducció**

4 **Primeres mesures**

6 **Administració local**

7 **Govern**

10 **CoNCA**

15 **Altres**

Introducció

Han passat dos anys des d'aquells 1 i 2 d'abril de 2022, quan celebràvem el 1r Fòrum de les Arts a l'Educació, a l'edifici del Parc de Recerca Biomèdica, arran de la platja de la Barceloneta. El CoNCA va assumir aleshores la tasca de continuar impulsant la interlocució amb les administracions, que ens havia permès avançar fins a aquell punt i que ens havia de permetre, en endavant, encarrilar progressivament les recomanacions plasmades a la Carta de les Arts a l'Educació.

El Consell Rector del Fòrum continuaria essent el marc de corresponsabilitat entre el CoNCA i els Departaments de Cultura, Educació i Recerca-Universitats del Govern, la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i l'Associació de Micropobles de Catalunya (AMcpC), l'Ajuntament de Barcelona, les Diputacions de Barcelona, Tarragona, Girona i Lleida, la Coordinadora Catalana de Fundacions, la Fundació Interarts, la Fundació Jaume Bofill i el Grup Motor del Fòrum.

Cal dir que han estat dos anys accidentats, en el sentit que s'han produït una successió de relleus que han comportat canvis i discontinuïtats en les interlocucions:

- La **reconfiguració del Govern** del 7 d'octubre de 2022, amb el relleu en el Departament de Recerca-Universitats, de la consellera Gemma Geis pel conseller Joaquim Nadal, amb el cessament del Director General Xavier Quinquilà, un dels pilars del Fòrum des dels inicis i la posterior designació de Laia Arnal com a Directora General.
- Les **eleccions municipals** del 28 de maig de 2023, amb relleus en les interlocucions d'ajuntaments i diputacions, bé que amb continuïtat en les interlocucions de les associacions municipalistes.
- La **reconfiguració del Govern** del 12 de juny de 2023, amb el relleu en el Departament d'Educació del conseller Josep González Cambray per la consellera Anna Simó, bé que amb la continuïtat del Director General Joan Cuevas, reforçat ara per Rita Ossó. I amb la continuïtat també d'Olga Adroher al capdavant dels ensenyaments artístics i del programa «Ara Art».
- Les **eleccions al Parlament de Catalunya** del 12 de maig de 2024, amb relleus al Departament d'Educació, de la consellera Anna Simó per la consellera Esther Niubó i del Director General Joan Cuevas per la Directora General Mercè Andreu, amb continuïtat de Rita Ossó; al Departament de Cultura, de la consellera Natàlia Garriga per la consellera Sònia Hernández, bé que amb la continuïtat de la Directora General Marisol López; i al Departament de Recerca-Universitats, del conseller Joaquim Nadal per la consellera Núria Montserrat, amb la continuïtat de la Directora General Laia Arnal.

D'altra banda, respecte de les **recomanacions** compilades a la Carta de les Arts a l'Educació, cal remarcar que, en molts casos, la seva realització se situa a mitjà i a llarg termini, depenent sovint de l'assoliment previ d'altres recomanacions. En aquest sentit, no és tan rellevant el nombre de recomanacions realitzades com la consecució d'aquelles fites que obren camí cap a la realització del conjunt de les recomanacions. Aquest balanç tracta d'assenyalar sobretot les fites assolides durant aquests dos anys, per part del Govern, de l'Administració local i del CoNCA.

També cal fer constar, un cop més, que moltes de les recomanacions compilades a la Carta de les Arts a l'Educació no es deuen tan sols al Fòrum, sinó que són **fruit de dinàmiques anteriors** que hi van desembocar i que mereixen totes elles un especial reconeixement per l'esforç que van comportar.

En cloure's el 1r Fòrum, el **CoNCA** va comprometre's a **promoure les recomanacions** que en van sorgir i a fer-ho en el marc del **Consell Rector**, format, entre altres, per les **administracions implicades**. Així com a **convocar el Fòrum biennalment** i, en concret, aquest 2n Fòrum després dels dos primers anys.

[Eix V. Seguiment, Coneixement i Recerca. Recomanació núm. 55.](#)

El balanç d'aquest període, que fem en el present document, vol ser un **testimoni tècnic i gairebé notarial** de les fites assolides, deixant de banda les valoracions que, sens dubte, es donaran cita en el decurs de les sessions del Fòrum.

Primeres mesures

1. Redacció de la Carta de les Arts a l'Educació. El CoNCA, amb el Grup Motor d'Expertesa que va donar cos al 1r Fòrum (Enric Aragonès, Esther Bonal, Gemma Carbó i Rosa M. Girbau), l'endemà mateix de la celebració del Fòrum, es posa a treballar en la redacció de la Carta, a partir de l'esborrany presentat a les sessions del Fòrum i de la multiplicitat d'aportacions que va produir-s'hi. No va ser fàcil: ens movíem entre, d'una banda, la proximitat que ho vol reflectir tot i que difumina els continguts i, d'altra banda, la necessitat de concentrar-nos en els trets principals a risc de deixar-nos al calaix algunes aportacions. El resultat va ser un esforç de síntesi situat en l'entremig i pensem que prou satisfactori, en el qual va tenir un paper important de quadratura final l'Ester Bonal, membre del Grup Motor del Fòrum. La Carta de les Arts a l'Educació quedaria definitivament articulada en **sis eixos**:

I. Recursos

II. Formació

III. Educació inclusiva

IV. Canvis en els centres educatius

V. Seguiment i recerca

VI. Cooperació entre les administracions

Aquests sis eixos inclouen **un total de 63 recomanacions**.

2. Repositori del 1r Fòrum. El desembre de 2022, el CoNCA posa tot el llegat del 1r Fòrum a disposició de la comunitat educativa i artística que s'hi havia inscrit i de tothom que hi estigués interessat. Ho fa a través d'un repositori ubicat a la web del CoNCA. Hi figuren els **principals materials, tant els escrits com els enregistrats, no només del Fòrum sinó també del procés previ** que hi havia desembocat. L'**edició impresa** inclou:

1) **Seminari de models comparats:**

- L'art com a element de l'educació integral de la persona a Finlàndia per Eeva Anttila.
- El paper de les arts en el sistema educatiu britànic per Paul Collard.
- Alemanya: un sistema d'educació federal per Ernst Wagner.
- El repte per integrar les arts en el sistema educatiu obligatori austríac per Michael Wimmer.
- Relatoria del Seminari de models comparats sobre les Arts a l'Educació.

2) Documents resultants dels tres grups de treball convocats per avançar cap al 1r Fòrum

- Les raons de les arts a l'educació.
- Els models d'actuació.
- La formació de formadors

3) Carta de les Arts a l'Educació

- https://conca.gencat.cat/web/.content/HOME/Destacats/Llegat_1rForumArtsEducacio_digital.pdf

3. Posada en marxa del butlletí Flaix. L'11 de novembre de 2022, apareix **Flaix**. Després dels treballs de posada en solfa de la Carta i superat també el parèntesi estiuenç, el CoNCA posa en funcionament **un butlletí electrònic**, en forma de circulars periòdiques, més o menys mensuals, amb la finalitat d'establir una sintonia permanent amb la comunitat de participants del Fòrum. Aquest vol ser un mecanisme àgil de comunicació de notícies i informacions que puguin ser d'interès comú, tant sobre el procés seguit amb les recomanacions de la Carta i la marxa cap al **2n Fòrum** com, més generalment, sobre la cruïlla arts/educació. No es tracta d'una publicació estructurada, sinó d'una eina lleugera de transmissió de flaixos informatius. Fins avui, s'han publicat **una vintena** de números.

4. L'articulació de la relació amb les Administracions. Des de l'endemà del Fòrum, comença el contacte permanent amb les Administracions pel que fa al tractament de les recomanacions plantejades a la Carta.

- 4.1 A més de la interlocució continuada amb les Direccions Generals directament responsables del procés postFòrum a cada un dels tres Departaments implicats, el CoNCA celebra **audiències amb els successius consellers i conselleres**, per tal d'actualitzar la seva corresponsabilització: **Natàlia Garriga** (Conselleria de Cultura); **Josep González Cambray** i **Anna Simó** (Conselleria d'Educació) i **Gemma Geis** i **Joaquim Nadal** (Conselleria Recerca-Universitats).
- 4.2 A finals de desembre de 2022, es constitueixen **dos nuclis dinamitzadors (o de seguiment)**, un **de Govern**, constituït pels departaments d'Educació, Cultura i Universitats i Recerca, i un altre **d'Administració local**, integrat per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), per l'Associació Catalana de Municipis (ACM), per les àrees d'Educació i de Cultura de la Diputació de Barcelona i per les altres diputacions que vulguin participar-hi.
- 4.3 Pel que fa al **nucli de Govern**, es tracta sobretot de classificar les recomanacions en **dos calaixos**: el calaix de les que es plantegen a **mitjà-llarg termini** i el calaix de les que poden ser objecte de **compromisos de curt termini**. D'altra banda, s'acorda que el **mapa de centres i models educatius** que contempen la cruïlla arts-educació, iniciada pel CoNCA i presentada al 1r Fòrum, passés a mans del Departament d'Educació, única instància amb capacitat d'obtenir i elaborar les dades necessàries. Posteriorment, el projecte de mapa passarà a formar part del **Programa Temporal** que obriran conjuntament els Departaments de Cultura i d'Educació.
- 4.4 Pel que fa al **nucli d'Administració local**, es tracta sobretot, tal com assenyalen les recomanacions, de fer balanç del trajecte seguit i d'extreure'n conclusions referides al **model de cooperació necessari entre Administració local i Govern** i també, dins de la primera, **entre ajuntaments i diputacions**.
- 4.5 Cal dir que el nucli de seguiment de Govern, sobre la marxa, quedarà **reduït als Departaments de Cultura i d'Educació**, atès que és sobre aquests dos departaments que recauen les tasques més immediates, mentre que la formació de formadors que correspon al **Departament de Recerca-Universitats** se situa en el mitjà-llarg termini.
- 4.6 La previsió és també **encaminar tots dos nuclis cap a una posada en comú**, per tal d'assolir plantejaments compartits, amb la formulació de **polítiques i mecanismes de cooperació** entre elles, d'acord amb els respectius marcs competencials, de manera que, juntes, sumessin un model eficient, capaç d'avançar progressivament cap un **sistema universal de mínims**.

5. Compareixences parlamentàries del CoNCA a propòsit de la Carta de les Arts a l'Educació:

- **Comissió de Cultura i Llengua**

Compareixença el 21 de setembre de 2022. Presentació de l'Informe Anual i la Carta. https://www.parlament.cat/ext/f?p=700:15:0:::15,RR,RIR,CIR:P15_ID_VIDEO,P15_ID_AGRUPACIO:13770918,17489 (minut 1:21h)

- **Comissió d'Educació**

Ponència el 16 de gener de 2023 sobre el Projecte de Llei de Composició del Consell d'Educació de Catalunya. https://www.parlament.cat/ext/f?p=700:15:0:::15,RR,RIR,CIR:P15_ID_VIDEO,P15_ID_AGRUPACIO:14041977,13090449 (Minuts 1:23h i 1:59h)

- **Comissió de Cultura**

Compareixença el 29 de març de 2023. Presentació del pla de treball del CoNCA, fent referència també a la **tasca resultant del 1r Fòrum**, la difusió de la Carta i induint a calendaritzar accions en relació amb els acords establerts. https://www.parlament.cat/ext/f?p=700:15:0:::15,RR,RIR,CIR:P15_ID_VIDEO,P15_ID_AGRUPACIO:14389130,17489 (Minut 31:14m)

- Lliurament, el 13 de juliol de 2023, de l'Informe Anual sobre l'estat de la cultura i de les arts 2022 a la **presidenta del Parlament** i la **consellera de Cultura**. L'Informe d'aquest any conté un capítol dedicat a la **Carta de les Arts a l'Educació**. Posteriorment se'n fa la **presentació pública al Born**, Centre de Cultura i Memòria.

El Plenari del CoNCA es reuneix, el 31 de juliol, amb la **Mesa i representants dels grups parlamentaris de la nova legislatura**, amb motiu de la presentació de l'Informe Anual sobre l'estat de la cultura i de les arts a Catalunya 2023. Durant la reunió s'informa del treball que realitza el CoNCA en l'àmbit de les **arts a l'educació**, les **recomanacions de la Carta i el seu estat**, així com de la celebració del **2n Fòrum** previst per al 30 d'octubre.

Administració local

6. Reunió virtual d'ajuntaments i diputacions. El dia 30 de novembre de 2022, convocada conjuntament pel CoNCA, la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) i l'Associació Catalana de Municipis (ACM), va tenir lloc una **reunió virtual amb la participació de prop d'un centenar d'ajuntaments i diputacions**, destinada a accelerar el procés postFòrum per compte de l'Administració local. S'hi van abordar dues qüestions:

- La posada en marxa d'un **grup de treball conjunt d'FMC i ACM** per dissenyar i activar mecanismes de posada en comú de les **bones pràctiques municipals existents en la cruïlla Arts/Educació**, d'acord amb el compromís adoptat a la cloenda del Fòrum. En aquest grup de treball s'hi van inscriure vint participants.
- L'activació dels treballs sobre el **model de cooperació entre les administracions**, particularment referit a la realitat nuclear de les **escoles locals d'arts** (música, dansa...), en la seva funció d'aliança amb escoles i instituts i també en la seva funció d'educació artística al llarg de la vida.

7. Incorporació de l'Associació de Micropobles de Catalunya. El 12 de gener de 2023 té lloc una reunió de treball entre el CoNCA i l'Associació de Micropobles de Catalunya, representada pel seu president, Mario Urrea, el seu vicepresident, Joan Solà, el seu coordinador, Joan Pluma, i la responsable de l'àrea d'Educació, Montserrat Isern. L'objecte de la reunió és la Carta de les Arts a l'Educació i la necessitat dels municipis petits de comptar amb serveis compartits de zona —particularment serveis de suport tècnic—, que els permetin articular conjuntament la cruïlla arts/educació. En aquest sentit, es posen de manifest les previsions de la Carta referides a les diputacions, així com la recomanació en què es preveuen **tres eixos bàsics de desenvolupament del model proposat**: als districtes o barris de municipis grans, als municipis mitjans i a **les «agrupacions zonals de municipis petits»**. Es proposa a l'Associació de Micropobles formar part del Consell Rector del Fòrum i se la posa al corrent de les tasques que, a partir de la Carta, s'estan desenvolupant conjuntament amb la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis, per tal que l'Associació de Micropobles hi connecti i s'incorpori als treballs corresponents.

Eix VI. Cooperació entre les administracions. Recomanació núm. 62.

8. Proposta de cooperació de l'Administració local al Govern. La primavera del 2023, l'FMC i l'ACM enllesteixen l'elaboració de l'anunciat document sobre la cooperació Govern-Administració local referida a la cruïlla arts-educació, a partir de les recomanacions finals de la Carta de les Arts a l'Educació. Duia per nom: «**Document de les entitats municipalistes sobre la governança de les escoles locals de les arts en el marc de la Carta de les Arts a l'Educació**».

Eix III. Educació Inclusiva, Equitativa i Intercultural. Recomanacions núm. 31, 32, 34

Eix VI. Cooperació entre les administracions. Recomanacions núm. 58 a 62.

<https://conca.gencat.cat/web/.content/ForumArtsEducacio/CARTA/Document-ACM-FMC-.pdf>

9. Reunió bilateral Govern-Administració local. El 17 de maig de 2023 se celebra la primera reunió bilateral Govern/Administració local (FMC i ACM), per tal de posar en comú els treballs realitzats a partir de les **Recomanacions de la Carta** de les Arts a l'Educació. L'FMC i l'ACM fan lliurament al Govern del document citat al punt anterior, amb la proposta de cooperació entre les administracions. És aquesta una vella qüestió d'envergadura, que arrossega encara els efectes de les retallades del 2012, amb l'incompliment per part del Govern del conveni signat en el seu moment. En el món local hi ha consens sobre la solució, que afecta dos departaments, el d'Educació i el de Cultura. Resta sobre la taula del Govern.

Govern

10. Ajuts en la cruïlla arts-educació. El Departament de Cultura ha incrementat en els últims dos anys la línia d'ajuts que fomenta la cruïlla arts-educació i que té com a finalitat «**formar espectadors, educar en la sensibilitat artística i crear nous públics** en les arts en viu i en les arts visuals», així com «afavorir el **desenvolupament intel·lectual, emocional i personal** dels alumnes de l'àmbit de l'ensenyament reglat». Els ajuntaments en són els destinataris.

Eix I. Recursos i condicions legals. Recomanació núm. 1.

https://cultura.gencat.cat/ca/detall/Noticies/CLT092_not

11. Ampliació de la Mancomunitat Cultural. El mes d'octubre de 2022, el Departament de Cultura procedeix a l'**ampliació del Consell de la Mancomunitat Cultural**, amb la incorporació de la **Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis**. Amb això, la Mancomunitat Cultural apunta a esdevenir la plataforma de coordinació, d'entesa i de cooperació entre les administracions.

12. Compareixença conjunta de les conselleries d'Educació i de Cultura al Parlament. El 20 de març de 2023, compareixen de bracet, a la **Comissió d'Educació** del Parlament, el Conseller d'Educació, Josep González Cambray i la Consellera de Cultura, Natàlia Garriga, en una **sessió monogràfica sobre les arts a l'educació**. El fet no té precedents i adquireix una importància simbòlica important. Respon, òbviament, a la dinàmica oberta pel Fòrum i la Carta de les Arts a l'Educació i al compromís del Govern al respecte. Es fa esment a la «fusió indestriable de Cultura i Educació», a la **«incorporació de les arts a totes les etapes del sistema educatiu, de forma estructurada i sistèmica»**, a **«les arts, decisives per al desenvolupament personal i acadèmic, per al benestar emocional i per a la igualtat d'oportunitats»**. Es posa l'accent en les possibilitats que ofereixen les **franges horàries de gestió autònoma dels centres**. Es posa l'accent en les **aliances amb els ajuntaments i els agents artístics locals** per a la incorporació de les arts a l'educació. Es remarca la importància del **mapa** de les Arts a l'Educació que, iniciat pel CoNCA, passa a mans del Departament d'Educació.

https://www.parlament.cat/ext/f?p=700:15:0:::15:P15_ID_VIDEO,P15_ID_AGRUPACIO:14373229,17489 (m.2:49)

13. Creació de la web Cultura i Educació, creada pels Departaments de Cultura i Educació, que vol ser **un banc d'informació i de recursos** útils per als centres educatius, mestres, professorat i artistes, en la **incorporació de les arts a l'educació**, sistematitzant amb precisió els recursos existents i detectant els buits a omplir.
Eix V. Seguiment, coneixement i recerca. Recomanacions núm. 50 i 51.

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/culturaeducacio/>

14. Creació del Programa Temporal per a la Millora de la Presència de les Arts a l'Educació. Els Departaments de Cultura i Educació, el 13 de febrer de 2023, acorden crear un «Programa per a la millora de la presència de les arts i la cultura en l'educació», estès de cap a cap del territori, per mitjà de l'impuls de les aliances entre els centres educatius i els agents artístics locals. La conducció central del programa comptarà amb tres tècnics especialitzats, mentre que la cobertura territorial tindrà onze tècnics especialitzats més que operaran en el marc dels Serveis Territorials del Departament d'Educació. La durada del Programa serà de tres anys prorrogables.
Eix VI. Cooperació entre les administracions. Recomanacions núm. 50 i 63.

<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=978705>

15. Sergi Díaz, nomenat director del Programa. Fins ara, Sergi Díaz ha estat director de Cultura de Proximitat de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i impulsor d'una etapa en què han proliferat a Barcelona les experiències innovadores en la cruïlla arts-educació, tant a escoles com a instituts. Expert amplament reconegut, també és membre del Consell Rector del Fòrum de les Arts a l'Educació.
Eix VI. Cooperació entre les administracions. Recomanació núm. 63.

16. «La Cultivadora». Es presenta el projecte «La Cultivadora», impulsat conjuntament per l'Auditori, el Liceu, el Palau de la Música, el Teatre Nacional de Catalunya, el Teatre Lliure i el Mercat de les Flors, que té com objectiu promoure les arts a l'educació mitjançant un web que inclou i relaciona l'oferta educativa d'aquests equipaments.
Eix IV. Canvis organitzatius, funcionals i culturals dels centres. Recomanació núm. 49.

<https://lacultivadora.cat/>

17. Nou Institut de Tècniques Audiovisuals i de l'Espectacle. El 29 de març de 2023, el Consorci d'Educació de Barcelona (Govern i Ajuntament) crea el nou **Institut de Tècniques Audiovisuals i de l'Espectacle de Barcelona**, que ofereix formació tècnica reglada (so, llum, maquinària escènica...) el curs 2023-2024, en aliança amb altres institucions públiques i empreses.

Eix V. Seguiment, coneixement i recerca. Recomanació núm. 57.

<https://agora.xtec.cat/ins-itaeb/>

Cal remarcar, en aquest mateix camp, l'existència de l'**Escola de Tècniques de les Arts de l'Espectacle (ESTAE)** de l'Institut del Teatre (que depèn de la Diputació de Barcelona), ubicada a Terrassa, considerada pionera en l'àmbit espanyol i europeu, cosa que posa de manifest la necessitat d'un planejament i una coordinació nacional al respecte, més enllà de titularitats administratives.

18. Modificació de l'accés a l'FP d'arts escèniques. El Departament d'Educació, per decret (47/2024, de 27 de febrer), modifica l'accés als ensenyaments d'arts escèniques dels cicles de Formació Professional. Es tracta d'ampliar les possibilitats d'accés de l'alumnat, amb la qual cosa s'afavoreix tant la permanència en el sistema educatiu com el fet que els ensenyaments d'arts escèniques gaudeixin, almenys, de les mateixes opcions d'accés que es requereixen per a la resta d'ensenyaments amb els quals es consideren equivalents. Inclou els següents «títols propis» de la Generalitat: Cicle Tècnic Mitjà d'Animació en Circ, Cicle Tècnic Superior d'Arts del Circ, Cicle Tècnic Superior d'Actuació Teatral, Cicle Tècnic Mitjà de Dansa Urbana, Cicle Tècnic Superior de Maquinària Escènica, Cicle Tècnic Superior de Luminotècnia, Cicle Tècnic Superior de Sonorització.

Eix V. Seguiment, coneixement i recerca. Recomanació núm. 57.

<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=979720>

19. Convocatòria Borsa de Treball del Cos 594 del Professorat de Música i Arts Escèniques. El Departament d'Educació convoca el 2024 les proves per entrar a la borsa de professorat interí de música i arts escèniques, camí de la seva definitiva estructuració. Es tracta d'un cos previst a la Llei i encara no regulat. El fet resulta problemàtic i suscita un comunicat crític de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya.

<https://www.dansacat.org/preocupacio-incoherencia-borsa-docent-musica-arts-es-ceniques-594/>

20. Avantprojecte de la Llei de Drets Culturals.

El capítol VI de l'avantprojecte de Llei tracta sobre el dret a l'educació i la formació artística com a element essencial per a la formació integral de les persones des de la infància. Per dur-ho a terme, es fixen les funcions del Consell d'Ensenyaments Artístics com a òrgan impulsor d'aquesta línia formativa dins del currículum escolar, el qual ha de vehicular la col·laboració entre els departaments competents en matèria de cultura i en matèria d'educació per impulsar programes conjunts.

Eix III. Educació inclusiva, equitativa i intercultural. Recomanacions 28 a 34.

Eix IV. Canvis organitzatius, funcionals i culturals dels centres. Recomanacions 35 i 45.

Eix. VI Cooperació entre les administracions. Recomanacions 58 i 59.

<https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/normativa-i-informacio-interes-juridic/normativa/normativa-en-tramit/clt/en-tramit/llei-drets-culturals>

21. Reunió de les conselleres de Cultura i Educació

El 22 d'octubre de 2024, en vigílies del 2n Fòrum de les Arts a l'Educació, es reuneixen les noves conselleres de Cultura i Educació, Sònia Hernández Almodóvar i Esther Niubó, i s'emplacen a avançar en l'objectiu compartit d'incorporació de les arts a l'educació obligatòria.

CoNCA

22. Campus de les Arts

El Campus és un projecte proposat en el seu moment pel CoNCA i impulsat per la Universitat de Barcelona. És un espai compartit entre totes les docències artístiques superiors del país, tant les que es regeixen per la LOU (marc universitari) com les que es regeixen per la LOE (ara LOMLOE), essent totes dues part integrant de l'Espai Europeu d'Educació Superior. El Campus, particularment, vol incidir en la recerca artística, tant sobre les arts com en les arts (recerca performativa), així com en la formació del professorat artístic.

L'articulen, en primer lloc, els convenis signats per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i les diverses universitats del país. El seu desenvolupament apunta a disposar, el setembre de 2027, de tots els recursos jurídics, materials, econòmics i acadèmics necessaris per a la seva consolidació definitiva, amb l'entrada en funcionament de la seu de Can Ricart, seguint les previsions dels convenis i els treballs desenvolupats fins avui.

23. Diagnosi sobre l'accés a la docència dels graus en arts escèniques. El CoNCA promou un informe de «Diagnosi sobre la situació dels graduats i graduades en arts escèniques respecte de l'accés a la docència de l'ESO, el Batxillerat i la Formació Professional». A la Recomanació corresponent de la Carta, es plantejava la necessitat d'acabar «amb l'exclusió dels graduats i graduades en algunes arts, entre les quals el cas extrem de l'art dramàtic i de la dansa, mentre la branca en qüestió de l'ESO i el batxillerat escènic són impartits per professorat d'altres especialitats (Educació Física, Literatura i Música), cosa que suposa un greu perjudici per a la qualitat d'aquests ensenyaments». Els graduats directament afectats són els del Grau d'Art Dramàtic de l'ESAD-Institut del Teatre i d'Eòlia, els del Grau de Dansa del CSD-Institut del Teatre i els del Grau d'Arts Escèniques de l'ERAM-Universitat de Girona. **El CoNCA**, a partir de la proposta que li fa l'ERAM (Escola Universitària de les Arts - UDG), en el marc del **Campus de les Arts** (que aplega totes les universitats i escoles superiors relacionades amb les arts), encarrega un informe-diagnosi sobre aquesta qüestió a l'equip format per Judit Vidiella (Escola Universitària ERAM) i Daniel Pérez-Pàmies (Universitat de Girona), amb l'assessorament de Montserrat Palma (Universitat de Girona) i la participació de Josep Alsina (Universitat de Barcelona), Bàrbara Raubert (ESAD-Institut del Teatre) i Josep Galindo (Eòlia). A primers del 2023, el CoNCA i l'ERAM fan públic l'informe-diagnosi enllestit, que desitja per primer cop la concatenació abstrusa de causes que donen lloc a l'esmentada exclusió. És presentat a la Comissió Institucional del Campus de les Arts el 25 d'abril de 2023. **El CoNCA, juntament amb el Campus de les Arts, es plantegen d'emprendre les interlocucions catalanes i espanyoles necessàries per propiciar una solució que reverteixi l'actual situació.**

Eix II. Formació. Recomanació núm. 10.

<https://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/Diagnosi-sobre-la-situacio-dels-graduats-i-graduades-en-arts-esceniques.html>

24. Informe sobre les equivalències de l'Especialitat de Pedagogia de la Música i de la Dansa respecte del MUFPS. El febrer de 2023, tenia lloc la posada en comú del CoNCA amb l'Institut del Teatre sobre la necessitat urgent d'establir l'equivalència de l'Especialitat de Pedagogia del Grau de Dansa respecte de l'especialitat corresponent del Màster Universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària (MUFPS). No tindria cap sentit que el futur màster ignorés els coneixements ja apresos pels

alumnes que han cursar aquesta especialitat i obligués a repetir-los. La recomanació pertinent de la Carta de les Arts a l'Educació ja ho recull i es tracta del mateix problema que afecta l'especialitat de Pedagogia del Grau de Música. En contacte amb l'ESMUC, s'estableix que l'Institut del Teatre i l'ESMUC elaboraran un informe al respecte, acompanyat de la documentació tècnica que correspongui. El CoNCA, al seu torn, a partir d'aquest informe, mourà les interlocucions necessàries per resoldre-ho.

El setembre de 2023 es fa públic l'informe. Els seus autors són: Rubèn Bes Rams (ESMUC), Xènia Gumà Marimon (CSD-Institut del Teatre), Núria Plana Eguia (CSD-Institut del Teatre), Anna Roblas Pujol (CSD-Institut del Teatre).

[Eix II. Formació. Recomanació núm. 11.](#)

<https://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/Informe-graduats-de-pedagogia>

<https://conca.gencat.cat/ca/cultura-en-300-paraules/La-Musica-i-la-Dansa-com-a-sabers-fonamentals-de-ple-dret/>

25. Suport a la dinàmica que comença a Madrid. El CoNCA participa a la taula «**Las políticas públicas como base del cambio para los proyectos de Arte y Escuela**», programada durant la **Jornada Arte y Escuela. Soñar futuros posibles**, que se celebra el 26 d'octubre a Madrid. La jornada està organitzada per la Fundación Daniel y Nina Carasso, el Museo del Prado, l'Institut Françaès i Planea, red de arte y escuela. El CoNCA hi presenta la **Carta de les Arts a l'Educació** i anima a la generació d'una dinàmica semblant, amb la implicació de les administracions.

<https://conca.gencat.cat/web/.content/Noticia/2023/Documents/NdP-Jornada-de-Arte-y-Escuela.pdf>

26. Participació a la Jornada de l'Ajuntament de Barcelona. El CoNCA participa a la Jornada sobre Cultura i Educació, organitzada per l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida, de l'Ajuntament de Barcelona, celebrada el 30 de novembre de 2023. A la taula de diàleg sobre «Quins reptes tenim en la vinculació entre Cultura i Educació en el context de la Ciutat Educadora?»

https://www.youtube.com/watch?v=_10BNAPoCXQ

27. Actuació en relació amb la Llei d'Ensenyaments Artístics de l'Estat (Projecte de Llei per la qual es regulen els ensenyaments artístics superiors i s'estableix l'organització i equivalències dels ensenyaments artístics professionals).

El 21 de febrer de 2023, el Govern de l'Estat aprova l'avantprojecte de Llei. La revista *Polièdrica* publica les primeres reaccions a aquest avantprojecte.

<https://www.poliedrica.cat/prisma-febrer-recull-de-premsa-i-podcasts/>

Els degans de les **facultats de Belles Arts**, reunits l'endemà de l'aprovació de l'avantprojecte, emeten una nota de premsa posicionant-se en contra de l'equiparació dels ensenyaments artístics als universitaris. En el fons, es tracta d'un vell reflex gremial contra la competència de les Escoles Superiors d'Arts Visuals. El més greu és que obtenen el suport de la CRUE (Conferència de Rectors).

Davant d'aquestes reaccions contràries, el **CoNCA** emet el dia 9 de març un comunicat en el que es posiciona enfront de les declaracions contràries a l'homologació dels ensenyaments artístics superiors.

L'11 d'abril de 2023, el Govern de l'Estat aprova el projecte de **Llei d'Ensenyaments Artístics**, desoïnt el pronunciament contrari, preceptiu però no vinculant, de la CRUE, propiciat per la reunió dels degans de les facultats de Belles Arts.

[Eix V. Seguiment, coneixement i recerca. Recomanació núm. 56.](#)

<https://www.educacionyfp.gob.es/prensa/actualidad/2023/04/20230411-leyartisticas.html>

Tal com està plantejada, la llei permetrà progressar en la línia oberta anteriorment per la LOE, en què els ensenyaments que imparteixen les escoles superiors de les arts segueixen una **via diferent de la universitària**. Cal remarcar que introdueix el concepte **«campus de les arts», a imatge del que existeix a Catalunya** i que genera un espai comú pel que fa a la recerca entre els graus de les escoles superiors i els graus que es donen a la universitat, tots ells membres per igual de l'Espai Europeu d'Educació Superior. També és novetat la prefiguració d'un **cos específic de professorat de les escoles superiors de les arts**.

El **CoNCA** intervé prop de la **ponència parlamentària** i dels grups Socialista, d'ERC, dels Comuns i de Junts, perquè la llei incorpori les millores necessàries, referides als ensenyaments superiors i també amb **l'assessorament als treballs que fa el Ministeri de Cultura respecte dels ensenyaments artístics professionals**.

El 14 de març de 2023, el Congrés dels Diputats aprova el projecte de Llei d'ensenyaments artístics, que finalment incideix, entre altres aspectes, en el **reconeixement del professorat dels ensenyaments artístics superiors**, en els **ajuts a l'alumnat i a la recerca**, en l'organització i en les equivalències dels **ensenyaments artístics professionals**.

Llei 1/2024, de 7 de juny, per la qual es regulen els ensenyaments artístics superiors i s'estableix l'organització i equivalències dels ensenyaments artístics professionals

28. Actuació en relació amb la LOSU. Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari (LOSU). Reunió del CoNCA amb el **Ministre d'Universitats**, Joan Subirats, el 20 de febrer de 2024, per parlar sobre la Carta de les Arts a l'Educació i les recomanacions contingudes en aquesta sobre **la relació entre els ensenyaments artístics superiors i la universitat**, tractant de propiciar, a la nova llei o on correspongui, la previsió que permeti una **futura incorporació dels ensenyaments artístics superiors regulats per la LOE** (ara LOMLOE) **a la Universitat**, per mitjà d'un **règim específic** que garanteixi la seva naturalesa i permeti el seu ple desenvolupament.

29. Consell Rector del Fòrum de les Arts a l'Educació

El Consell Rector del Fòrum de les Arts es va constituir el 25 de gener de 2022 i està format per tres departaments del Govern (Educació, Cultura, Recerca i Universitats), les quatre Diputacions (Barcelona, Tarragona, Girona i Lleida), les tres associacions municipalistes (Federació de Municipis de Catalunya, Associació Catalana de Municipis i Associació de Micropobles), l'Ajuntament de Barcelona, la Coordinadora Catalana de Fundacions i fundacions referents en l'àmbit de l'educació i la cultura, a més dels membres del CoNCA implicats i del Grup Motor d'expertesa.

Departament d'Educació

Directora general d'Innovació Digitalització i Currículum

Mercè Andreu

Joan Cuevas (fins al setembre de 2024)

Directora general de Currículum i Personalització

Maite Aymerich (fins al novembre de 2021)

Susana Naranjo (fins al juny de 2022)

Subdirectora general d'Ordenació Curricular

Rita Ossó (des de novembre de 2022)

Departament de Cultura

Cap del Gabinet de la Conselleria de Cultura

Helena Ainhoa Moliné (fins a l'agost de 2024)

Directora general d'Innovació i Cultura Digital

Marisol López

Subdirector general de Planificació per a la Innovació i la Cultura Digital

Daniel Gimeno

Director del Programa temporal per a la millora de la presència de les arts i la cultura a l'educació

Sergi Díaz

Departament de Recerca i Universitats

Directora general d'Impacte Territorial i Social del Coneixement

Francesc Xavier Quinquillà (fins a l'octubre de 2022)

Directora general de Transferència i Societat del Coneixement

Laia Arnal

Coordinadora d'Impacte Social i Coneixement

Elisabet Guillemat

Diputació de Barcelona

President delegat de l'Àrea de Cultura

Pau González Pau

Joan Carles Garcia Cañizares (fins al febrer de 2024)

President delegat de l'Àrea d'Educació

Joan Josep Galiano

Josep Monràs (fins al juliol de 2023)

Cap de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals

Laia Gargallo

Coordinadora de l'Àrea d'Educació, Esports i Joventut

Teresa Sambola (fins a l'octubre de 2024)

Assessor delegat de Drets Culturals de l'Àrea de Cultura

Daniel Granados

Diputació de Girona

Diputat delegat de Cultura

Jordi Camps

Albert Piñeira (fins al desembre de 2023)

Diputada d'Educació i Joventut

Mònica Alcalà

Diputació de Lleida

Vicepresidenta de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

Estefania Rufach

Director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

Joan Josep Ardanuy (fins al maig de 2023)

Diputació de Tarragona

Diputat delegat de Promoció Social i Cultural

Òscar Sánchez

Joan Josep Garcia Rodríguez (fins al desembre de 2023)

Cap de l'Àrea del Servei d'Assistència al Ciutadà

Pilar Casas

Cap del Servei de Gestió de Centres Educatius

Mila Santolària

Gestió Acadèmica

Albert Torrent

Federació Catalana de Municipis

Presidenta de l'Àrea d'Educació

Maria Alba Pijuan

Presidenta de l'Àrea de Cultura

Montse Rueda

Eduard Rivas (fins al setembre de 2024)

Coordinador de la Comissió de Cultura

Francesc Xavier Menéndez (fins al setembre 2024)

Secretària general

Susana Mérida

Associació Catalana de Municipis

Responsable polític de l'Àrea de Cultura i Llengua

Isidre Sierra

Josep Berga (fins al maig de 2024)

Associació de Micropobles de Catalunya**Àrea de Progrés Social**

Eloi Bergós

Ajuntament de Barcelona ICUB**Directora d'Educació de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat**

Isabel Moreno

Directora d'Extensió Cultural

Ariadna Ros

Coordinadora Catalana de Fundacions

Marta Esteve

Fundació Jaume Bofill**Director**

Ismael Palacín

Directora de Programes de la Fundació Jaume Bofill

Fathia Behmammou

Fundació Interarts**Directora**

Mercedes Giovinazzo (fins a l'octubre 2024)

Grup Motor del Fòrum

Enric Aragonès, Ester Bonal, Gemma Carbó i Rosa M. Girbau

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts**Presidenta**

Vinyet Panyella

Coordinació

Jordi Font, Núria Iceta, Joan Torrent, Lluïsa Sala

Reunions del Consell Rector celebrades entre el 1r Fòrum i el 2n Fòrum:

1 de juny de 2022. El CoNCA presenta als membres del Consell Rector la Carta de les Arts a l'Educació, fruit del 1r Fòrum i dels treballs previs desenvolupats. En el document s'inclouen els compromisos manifestats per les institucions participants.

20 d'abril de 2023. El CoNCA informa als membres del Consell Rector de les accions realitzades per les respectives administracions en relació amb les recomanacions de la Carta i s'anunciava una reunió bilateral entre departaments governamentals i entitats municipalistes.

25 de gener de 2024. Es compartia l'estat del seguiment de les Recomanacions de la Carta i s'anunciava el programa preliminar del 2n Fòrum de les Arts a l'Educació.

19 d'abril de 2024. S'informava d'una nova data de celebració del Fòrum ja que es va haver de postposar la prevista el 30 d'abril a causa de l'avançament de les eleccions al Parlament de Catalunya. A la reunió es donava compte de la feina feta i en curs per part dels Departaments d'Educació, Cultura i Recerca-Universitats, per part de l'Administració local (FMC, ACM i Diputacions) i per part del CoNCA, en relació amb els compromisos de la Carta de les Arts a l'Educació.

10 d'octubre de 2024. S'informa de la convocatòria del 2n Fòrum de les Arts a l'Educació, amb la voluntat que sigui el punt d'inflexió del foment d'experiències innovadores esparses al planejament universalitzador.

Altres

30. La Conferència Mundial de la UNESCO. El 15 de febrer de 2024, els estats membres de la UNESCO, reunits a la Conferència Mundial sobre l'Educació Artística i Cultural organitzada a Abu Dhabi, van adoptar per unanimitat el **nou Marc mundial per a l'educació cultural i artística**. Entre els compromisos assumits hi ha els de donar més prioritat a l'educació cultural i artística en la formació del professorat, reforçar les cultures i els patrimonis locals i autòctons a l'aula i reconèixer millor les competències artístiques i culturals al món professional. Recull els llegats de Lisboa 2006 i Seül 2010:

<https://www.unesco.org/es/articulos/los-estados-miembros-de-la-unesco-adoptan-un-marco-mundial-para-fortalecer-la-educacion-cultural-y>

Nou Marc mundial per a l'educació cultural i artística:

«L'educació artística ajuda els alumnes a desenvolupar la intel·ligència emocional, la creativitat i el pensament crític. Millora el seu benestar i els seus resultats acadèmics. L'educació artística també promou l'obertura als altres i el respecte a la diversitat en la societat.» **Audrey Azoulay**, Directora General de la UNESCO.

<https://www.exteriores.gob.es/RepresentacionesPermanentes/unesco/es/Comunicacion/Noticias/Paginas/Articulos/Los-Estados-Miembros-de-la-UNESCO-adoptan-un-marco-mundial-para-fortalecer-la-educacion-cultural-y-artistica.aspx>

31. El Cercle de Cultura i la cruïlla cultura-educació. El 24 de gener de 2024 va tenir lloc la conversa sobre «Cultura i educació: sintonies i distàncies», organitzada pel **Cercle de Cultura**. Van participar-hi Gemma Carbó, presidenta de ConArte Internacional i coordinadora del 2n Fòrum de les Arts a l'Educació i Joan Manuel del Pozo, professor de Filosofia i expert en educació. Va conduir l'acte Alfons Martinell, codirector de la Càtedra Pau Casals i membre de la Junta del Cercle.

<https://www.youtube.com/watch?v=W8gDRrwH5mM&t=12s>

32. Portugal a l'avançada. L'aposta del **govern portuguès**, amb el seu **Plano Nacional das Artes 2019-2024**, destinat a promoure la transformació social fomentant el paper de les arts i del patrimoni en l'educació i en la vida de les persones. Constitueix un referent per al procés iniciat a Catalunya amb el Fòrum de les Arts a l'Educació. L'octubre de 2024 s'anuncia el segon Plano 2024-2029.

https://www.pna.gov.pt/wp-content/uploads/2024/10/Manifesto_Estrategia_PNA_2024_2029.pdf

33. MONDIACULT 2025. El 2 de febrer de 2024, la UNESCO fa saber l'elecció de Barcelona com a seu de la **Conferència Mundial de la UNESCO sobre Polítiques Culturals i Desenvolupament Sostenible-MONDIACULT 2025**, per als dies 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre. La candidatura de Barcelona havia estat proposada pel govern espanyol l'octubre de 2023. MONDIACULT reuneix els 194 Estats Membres de la UNESCO, amb la finalitat de definir junts l'agenda mundial per a la cultura. Està previst que s'hi presenti el primer informe mundial sobre l'estat de la cultura, fruit de tres anys de treball. Entre els eixos en què es posarà l'accent, hi figura **l'eix Cultura-Educació**.

<https://www.unesco.org/es/articulos/espana-organizara-mondiacult-2025>

*Balanç Biennal. Del 1r Fòrum (1-2 d'abril de 2022)
al 2n Fòrum (30 d'octubre de 2024) elaborat
pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts
(CoNCA)*

Reconeixement-NoComercial-Compartirigual 4.0
Internacional de Creative Commons. Se'n permet
la còpia, la distribució, la comunicació pública i
la creació d'obres derivades, sense ús comercial i
sempre que se'n reconegui l'autoria i es mantingui
la llicència en les seves noves creacions

Barcelona, octubre de 2024